

Schaallogica

Introductie

Met redelijkheid kan men zeggen dat het de wens is van ieder goed mens om een goed leven te leiden. Maar of hij of zij daadwerkelijk een goed leven kan leiden hangt af van twee grotendeels externe factoren. Ten eerste is er het economische aspect, dat wil zeggen de beschikbaarheid van voldoende goederen en diensten en het vermogen van het individu om ze op en niet al te moeilijke manier te verwerven. Het andere aspect, dat ik het morele aspect noem, is datgene wat niet wordt vertegenwoordigd door het eerste: alle waarden die we nastreven in het leven, zoals vrede en vriendschap, en die niet door zuivere economische activiteiten gerealiseerd kunnen worden (zoals culturele referentiekaders).

Het is ook redelijk om er van uit te gaan dat het de taak is van elke goede maatschappij om de nodige middelen te voorzien aan elk van haar leden zodat hij of zij het goede leven kan hebben. Omdat het de maatschappij is die zowel de economische als de morele factor bepaald voor elk individu, moeten we ons in de eerste plaats zorgen maken over het vermogen van de samenleving om deze te leveren. Of een dergelijke maatschappij in staat is om deze te leveren is afhankelijk van de organisatievorm, de technologievorm, de culturele toestand en de omvang van de maatschappij. Met zijn organisatievorm heb ik het over de niet-materiële technologie, de manier waarop ze dingen doet ongeacht de materiële middelen. De technologievorm van de maatschappij is een tweede factor die de algemene mogelijkheden van de maatschappij bepaalt: hoe meer de technologie 'geschikt' is, hoe gemakkelijker en efficiënter het zijn taken kan vervullen. De culturele toestand is een maat voor de morele en intellectuele capaciteit van de maatschappij: welke is haar ethiek en welke wetenschappelijke kennis heeft ze. De vierde factor – de schaal – bepaald de omvang van de omgeving waar alle andere factoren onderdeel van uit maken: de omvang van de maatschappij waarin de mensen leven en dus ook de schaal van de technologie, organisatie en kennis. Technologen geloven dat het succes van een samenleving wordt bepaald door haar technologie en politieke hervormers geloven dat een alternatieve sociale organisatie onze problemen zal oplossen. En dan heb je de 'menschwetenschappers' die steeds blijven proberen om de mens te begrijpen en haar op te voeden. Natuurlijk is de vorm van organisatie, technologie en cultuur cruciaal voor een veelbelovende beschaving, maar zolang het de rol van schaal in zijn technologie, organisatie en cultuur ontkent, zal het nooit slagen in zijn belangrijkste taak: het bieden van een hoge levenskwaliteit aan al haar inwoners en dat op een duurzame manier en met respect voor de andere soorten waarmee we de aarde moet delen. Omdat de schaal factor weinig aan bod komt in onze wereld wil ik er in dit essay de nodige aandacht aan geven.